

רוצה להיות כהן?!

Category: במדבר, נשא

התורה חוזרת על חבילת הקורבנות של הנשיאים 12 פעמים, למרות שהן זהות לחלוטין, כדי ללמדנו עד כמה חשוב להעריך ולהודות לכל אחד. וכיצד הנזירות היא תחליף לכל מי שרוצה להיות כהן?

האריכות מיותרת?

פרשתנו, פרשת נשא, היא הפרשה הארוכה ביותר בתורה. בסוף הפרשה התורה כותבת על חנוכת המזבח ומספרת על הקרבנות שכל נשיא שבט הביא לחנוכת המזבח. ביום הראשון הקריב הנשיא של שבט יהודה נחשון בן עמינדב. התורה מציינת בפירוט שהקרבתו שלו כלל קערת כסף אחת ששוקלת מאה ושלושים שקל, ועוד מזרק של כסף ששוקל שבעים שקל ובתוך שניהם הייתה סולת, קמח מעורב בשמן. ובנוסף לכך הם נתנו עוד כף ששוקלת עשרה שקלי זהב, והכף היתה מלאה קטורת. לאחר מכן התורה מונה את הקורבנות שהביאו: פר, איל, כבש, שעיר עיזים, שני שוורים, חמשה גדיים וחמשה כבשים.

נו, עכשיו אנחנו יודעים במדויק מה הקריב נחשון בן עמינדב.

אבל התורה ממשיכה לספר לנו שביום השני הקריב הנשיא של שבט יששכר, נתנאל בן צוער, והתורה מתחילה לפרט מה בדיוק הוא הקריב. מאד מהר אנחנו מגלים שמדובר בדיוק באותו קרבן שהקריב נחשון בן עמינדב ביום הראשון. גם ביום השלישי שבו הקריב הנשיא של שבט זבולון, אנו מגלים שהוא הקריב בדיוק את אותו קרבן שהשניים הקודמים הקריבו, ממש אותו הדבר.

וכך התורה ממשיכה לפרט את הקורבנות של כל 12 השבטים, מה כל אחד מהם הקריב. מתברר שהם כולם הקריבו ממש את אותם דברים.

נשאלת אם-כן השאלה, מדוע התורה כל-כך מאריכה בדבר שהוא לכאורה לא נצרך כלל? התורה יכולה לפרט קרבן אחד ולהוסיף שאת אותו הדבר הקריבו הנשיאים של שאר השבטים ולמנות את שמותיהם.

השאלה מחריפה יותר כאשר מתבוננים ומגלים שישנם הרבה דינים בתורה שכתובים במילים ספורות ומצומצמות בלבד, וישנם אף דינים חשובים מאד שהתורה בכלל לא כותבת אותם. למשל על מצות שחיטה כתוב בתורה "ויזבחת כאשר צויתך" (דברים יא, כא). אבל הציווי כיצד צריכים לשחוט לא מופיע בשום מקום בתורה.

ואם-כן, מדוע כאן התורה מפרטת באריכות ובהרחבה את הקורבנות של הנשיאים, פעם אחר פעם, כאשר לכאורה אין בהם שום חידוש כלל.

ועד כדי כך שבעל הקורא יכול לקרוא את הפסוקים הללו של קרבנות הנשיאים שחוזרים על עצמם פעם אחר פעם בעיניים עצומות. על פי הלכה הוא מוכרח לקרוא אותם מתוך הספר, אבל בגלל שאותם שישה פסוקים חוזרים על עצמם 12 פעמים, הוא כבר מכיר אותם היטב בעל פה.

כהונה להמונים

לפני התיאור של קורבנות הנשיאים בפרשתנו, מלמדת אותנו התורה על דיני הנזיר. מהו נזיר?

זהו אדם שהחליט שהוא מעוניין להתקדש על-מנת להתקרב לה'. התורה מציעה לו דרך כיצד ניתן להתקרב לה' ² ע"י שיקבל על עצמו נזירות. באותו רגע שהוא מקבל על עצמו את הנזירות, אסור לו לשתות יין, אסור לו להיטמא למתים, אסור לו לגזוז את שערותיו אלא עליו "לגדל פרע שער ראשו".

נשאלת השאלה, מדוע התורה נותנת את האפשרות של הנזירות? לשם מה צריכים בכלל נזירים? ביחוד כאשר אנחנו יודעים שבכללות היהדות לא מאמינה בדרך הזאת, והיא אינה מטיפה לפרישה מחיי העולם הזה. אדרבה, המטרה היא לחיות בתוך העולם ולעבוד את השם ולא לברוח למערות נסתרות. מדוע אם כן צריכים את הנזירות?

לפני כמה שנים דיברתי בשיעור תורה על כך שישנם שלוש דרגות בעם ישראל: כהן, לוי וישראל. מי שאביו כהן ³ הוא כהן, ומי שאביו הוא ישראל ⁴ אינו יכול להפוך אף פעם לכהן ולא משנה כמה הוא ישלם בעבור זה.

אחת המשתתפות בשיעור לא השלימה עם הדברים. היא טענה שהיא גדלה במדינה שבה כל אחד יכול לממש ולהגשים את חלומותיו, ואם אדם מעוניין להיות כהן ⁵ בוודאי שצריכים לתת לו את האפשרות לעשות זאת. היא הרגישה מאד פגועה מכך שנשללת ממנה האפשרות להיות כהן.

האלשיך על הפסוק אומר שבדיוק עבור אותם אנשים הקב"ה יצר את ה"נזיר". כל אדם, איש או אישה, שמעוניין להיות כמו כהן ⁶ ניתנת לו האפשרות להיות נזיר, שיש לו דינים דומים מאד לכהן. גם לכהן, כידוע, אסור להיטמא למתים, ואסור לו לשתות יין כשהוא משרת בבית המקדש. הקב"ה נותן לכל אחד את הבחירה להפוך לכהן בזכות עצמו על ידי שהוא מקבל על עצמו את אותם האיסורים שמוטלים על הכהן. ואדרבה, הנזיר הוא לא כמו כהן הדיוט, אלא כמו כהן גדול שאסור לו להיטמא אפילו לאביו ולאמו.

הנקודה המעניינת היא, שלנזיר יש איסור נוסף שאנחנו לא מוצאים אצל הכהן. לנזיר אסור להסתפר והוא חייב לגדל את שער ראשו. לכהנים מותר להסתפר, ואדרבה ⁷ הכהן הגדול צריך להסתפר בכל ערב שבת (רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ה ה"ו). מדוע אכן לנזיר נוסף גם האיסור

ואולי ניתן לומר בדרך צחות, שאותו אדם שרוצה להיות נזיר הוא אדם שמרגיש מקופח על כך שהוא לא כהן. הוא רואה שהכהן מקבל את העלייה הראשונה בתורה, והוא עולה לדוכן ומברך את כל אנשי הקהילה, ואילו אותו אף אחד "לא סופר", ולכן הוא רוצה להיות כהן.

בכך שהוא לא ישתה יין ולא ייטמא למתים אף אחד לא ישתנה, שכן אף אחד לא אמור לדעת מזה. ואם כן מה הועילו חכמים בתקנתם. לכן התורה הוסיפה לנזיר עוד איסור שהוא חייב לגדל שערותיו, ואין דבר יותר בולט אצל אדם מאשר שערות ראשו, וזה ישמש כמו כתר על ראשו "נזר אלוקיו על ראשו" (ח, ז). וכולם יעריכו ויכבדו אותו על ההקרבה שלו.

לדעת להוקיר ולהודות

וכאן, אנחנו חוזרים לשאלה הראשונה, מדוע אכן התורה מפרטת בפירוט מדוקדק את כל קרבנות הנשיאים למרות שהם חוזרים על עצמם שוב ושוב?

התורה רוצה ללמד אותנו פרק ביחסי אנוש. יהודי בא ותורם לבית הכנסת, למרות שחמישים איש כמותו תרמו את אותו הדבר לבית הכנסת יש להכיר לו תודה ולהעריך ולכבד אותו על תרומתו. זה היה נכון בכל הדורות, ובפרט בדורנו שאנשים כמהים להוקרה והערכה על פועלם.

נכון אמנם שעוד הרבה תרמו אבל בעינינו זה לא משנה כלל. כמו שחתן בר מצוה נוהג בדרשה שלו להודות לכל דוד ודודה שהגיעו ממרחקים ואומר את שמם במפורש, וכל אחד מצפה לשמוע את שמו.

במסיבת סיום של אלפי תלמידים, הורים יושבים בסבלנות במשך שעות ומקשיבים לכל שמות התלמידים כדי לשמוע גם את השם של הבן שלהם שמכריזים עליו שגם הוא סיים בהצטיינות, למרות שיש עוד 1,200 תלמידים כמוהו שסיימו בהצטיינות. אבוי לו למנהל ששכח להזכיר את שמו של אחד מהתלמידים.

העובדה שהתורה חוזרת שוב ושוב על אותו קרבן שהביא כל נשיא שבט בפני עצמו, מלמדת אותנו שהקרבן של כל שבט היה מספיק חשוב כדי שהיא "תבזבז" עליו ששה פסוקים שלמים.

הרבי נהג לעמוד שעות רבות ולחלק דולר לברכה או יין מכוס של ברכה לכל אחד ואחת, אפילו לתינוקות. הרבי נתן יחס אישי לכל אדם והעניק דוגמא חיה כיצד ראוי להתייחס לבני אדם.

הרבי היה מודה לכל אחד על כל פעולה קטנה שהוא עשה עבורו (וישנם הרבה דוגמאות על כך). זהו המסר המיוחד של פרשת השבוע. צריכים לדעת להעריך ולהוקיר כל פעולה של כל אדם, ולא משנה כמה הפעולה קטנה או גדולה. אם התורה ראתה חשיבות גדולה לפרט שוב ושוב ולהקדיש כל כך הרבה פסוקים על קורבנות הנשיאים, גם אנו צריכים ללכת בדרך התורה.